



**GMINA
JANOWICE WIELKIE**

**Załącznik
do uchwały Nr XXXIV/150/2009
Rady Gminy Janowice Wielkie
z dnia 4 sierpnia 2009 roku**

**PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH
AZBEST Z TERENU GMINY Janowice Wielkie
na lata 2009 – 2030**

Janowice Wielkie, lipiec 2009 r.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	2
2. Cele i zadania „Programu”	3
3. Czym jest azbest?	4
4. Obowiązujące w Polsce akty prawne dotyczące azbestu oraz ochrony przed jego szkodliwością	7
4.1. Regulacje ustawowe	7
4.2. Akty wykonawcze	10
5. Postępowanie z odpadami zawierającymi azbest	14
5.1. Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości	15
5.2. Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest	15
5.3. Odpowiedzialność	17
6. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Janowice Wielkie.....	17
6.1. Określenie szacunkowej ilości azbestu	17
6.2. Finansowe aspekty realizacji programu	19
7. Założenia programu	20
8. Harmonogram rzeczowy realizacji programu	25
9. Instalacje unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest na terenie województwa dolnośląskiego	26
10. Wyroby zawierające azbest z terenu gminy Janowice Wielkie w porównaniu z innymi gminami powiatu jeleniogórskiego	27
Załącznik Nr 1	30
Załącznik Nr 2	35
Załącznik Nr 3	37
Załącznik Nr 4	40
Załącznik Nr 5	42

1. Wprowadzenie

Dnia 19 czerwca 1997 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął Rezolucję w sprawie wycofania azbestu z gospodarki (M.P. Nr 38, poz. 373), której efektem było powstanie „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Program został przyjęty 14 maja 2002 r., a jego zadaniem jest określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zgodnie z tym programem przyjmuje się oczyszczenie terytorium Polski z azbestu i usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów azbestowych do końca 2032 r. Jediną metodą unieszkodliwiania odpadów azbestowych jest ich składowanie.

Ponadto program ten przewiduje:

- opracowywanie programów usuwania wyrobów zawierających azbest na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym;
- rozpowszechnianie informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest,
- monitoring powietrza w szczególnie zagrożonych miejscach publicznych oraz oczyszczenie takich miejsc.

W celu realizacji zadań przewidzianych w "Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski", niezbędnym jest zaangażowanie administracji publicznej i różnych instytucji działających na szczeblu centralnym, wojewódzkim i lokalnym.

Gminy zobligowane są do:

- uwzględniania usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami,
- współpracy z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest oraz wyroby z azbestem,
- przygotowywania wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów występującego narażenia na ekspozycję azbestu,
- przygotowywania rocznych sprawozdań finansowych z realizacji zadań programu.

Azbest jest nazwą ogólną obejmującą włókniste minerały z grupy serpentynów amfiboli. Nazwa ta wywodzi się od greckiego słowa „asbestyos” i oznaczającego nie wygasający lub niezniszczalny. Starożytni Grecy stosowali go bowiem do wyrobu knotów w lampach oliwnych. Surowcem powszechnie stosowanym stał się dopiero w XX wieku.

Dzięki od dawna znanej i cenionej odporności na wysoką temperaturę, działanie mrozu,

kwasów, substancji żrących a także elastyczność trzy minerały azbestowe zyskały popularność i szerokie zastosowanie w gospodarce światowej. Są to: najbardziej rozpowszechniony chryzotyl (azbest biały), w mniejszym stopniu wykorzystywany krokidolit (azbest niebieski) i jeszcze rzadziej stosowany amosyt (azbest brązowy).

Największa ilość tego surowca (około 85% całkowitego zużycia) wykorzystywana była w produkcji materiałów budowlanych, przede wszystkim do wytwarzania dachowych i elewacyjnych płyt azbestowo-cementowych. Stosowany był na dużą skalę do połowy lat osiemdziesiątych, czyli do momentu udowodnienia szkodliwego oddziaływania tego materiału na zdrowie ludzi. Dlatego produkcja oraz stosowanie wyrobów zawierających azbest zostały zakazane co reguluje ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity z 2004 r. Dz. U. Nr 3, poz. 20 z późn. zm.).

Szacunkowo na terenie Polski znajduje się około 15 milionów ton wyrobów zawierających azbest, które powinny zostać usunięte ze wszystkich obiektów w kraju do końca 2032 roku.

W Polsce azbest najczęściej wykorzystywano do produkcji:

- pokryć dachów: eternit falisty i płaski,
- rur do wykonywania instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania,
- płyt elewacyjnych i balkonowych,
- różnych typów izolacji cieplnej, bojlerów, kotłów, przewodów centralnego ogrzewania,
- sprzęgieł i hamulców do wind,
- ognioodpornych koców azbestowych.

2. Cele i zadania „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Janowice Wielkie”

Głównym celem „Programu” jest przygotowanie planu oczyszczania terenu Gminy Janowice Wielkie z wyrobów zawierających azbest poprzez ich demontaż i unieszkodliwienie do końca 2030 r., co doprowadzi do wyeliminowania szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia skutków działania azbestu. Cel ten zostanie zrealizowany poprzez przyjęcie następujących zadań:

- inwentaryzację i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest, uaktualnianą corocznie,
- edukację mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania,
- podjęcie działań w celu pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na

realizację Programu, pomoc w pozyskiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym, innym posiadaczom zasobów mieszkaniowych oraz przedsiębiorcom na wymianę pokryć dachowych oraz płyt elewacyjnych z azbestu, przeznaczenie części środków finansowych z budżetu gminy na dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przez właścicieli budynków,

- usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów użyteczności publicznej oraz innych będących własnością Gminy Janowice Wielkie,
- wymiana rur wodociągowych z azbestu,
- niedopuszczenie do powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest,
- monitoring i ocena realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Janowice Wielkie.

3. Czym jest azbest?

Nazwa azbest odnosi się do sześciu minerałów włóknistych z grupy serpentynów (chryzotyl) i amfiboli (krokidolit, amosyt termolit, aktynolit i antofilit). Skład chemiczny chryzotyłu jest jednolity, natomiast skład chemiczny i właściwości fizyczne amfiboli są bardzo zróżnicowane. Rozdrabnianie włókien chryzotyłowych może prowadzić do uzyskania oddzielnych pojedynczych włókien, podczas gdy rozdrabnianie amfiboli może zachodzić wzdłuż określonej płaszczyzny krystalograficznej włókna. Mechanizmy rozdrabniania amfiboli są ważne ze względu na działanie biologiczne, gdyż wpływają na liczbę cząstek, ich powierzchnię właściwą i ogólną respirabilność, co jest szczególnie istotne w przypadku włókien krokidolitowych, które są najbardziej szkodliwą odmianą azbestu.

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach, przyjmując jako kryterium zawartość azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościową wyrobu.

Klasa I - wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m³ definiowane jako „miękkie” (słabo spoiwiste) zawierające powyżej 20% azbestu i małą ilość lepiszcza. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia stwarzając poważne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego. Najczęściej stosowanymi w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu takie jak, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe oraz materiały i wykładziny cierne.

Klasa II - wyroby o gęstości objętościowej większej niż 1000 kg/m³ definiowane jako „twarde” zawierające poniżej 20% azbestu. Włókna azbestowe w tych wyrobach są mocno związane i nawet w przypadku mechanicznego uszkodzenia materiału w stosunkowo

niewielkiej ilości przedostają się do otoczenia. Wyroby „twarde” są odporne na destrukcję, a duże niebezpieczeństwo zanieczyszczenia środowiska i zagrożenia zdrowia ludzkiego występuje przy ich obróbce mechanicznej (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych.

Do tej klasy wyrobów zaliczane są między innymi:

- powszechnie stosowane płyty azbestowo-cementowe faliste,
- płyty "karo",
- płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym,
- rury służące do wykonywania instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych.

Azbest znalazł bardzo szerokie zastosowanie w różnego rodzaju technologiach przemysłowych, budownictwie, energetyce, transporcie w postaci ponad 3000 wyrobów.

3.1. Azbest w Polsce

W Polsce azbest w postaci naturalnej występuje w niewielkich ilościach (materiały zawierające serpentynity wydobywane były m. in. Przez Kopalnie Odkrywkowych Surowców Drogowych we Wrocławiu, złoża w Nasławicach). Ze względu na powszechne zapotrzebowanie konieczny był import azbestu, głównie z obszarów byłego Związku Radzieckiego i Kanady. Wykorzystywany był głównie do produkcji wyrobów cementowo-azbestowych. Na terenie naszego Kraju znajduje się, jak oszacowano, ok 15,5 mln ton wyrobów zawierających azbest.

W Polsce największe ilości azbestu zużywano w różnych procesach produkcyjnych w latach 70-tych - około 100 tys. Mg rocznie, natomiast w latach 80-tych ilość zużywanych wyrobów zmniejszyła się do około 60 tys. Mg, a na początku lat 90-tych do 30 tys. Mg.

Budownictwo

Najwięcej wyrobów azbestowych wykorzystano w budownictwie i do produkcji materiałów budowlanych - około 85% z całości wytworzonych wyrobów.

Z szacunkowych ocen wynika, że w Polsce na dachach i fasadach budynków znajduje się obecnie ok. 1,35 miliarda m² płyt azbestowo-cementowych co daje blisko 15 mln ton.

Innym rodzajem wyrobów azbestowych stosowanych w budownictwie zarówno mieszkalnym jak i przemysłowym są rury azbestowo-cementowe, których ilość szacuje się na około 600 tys. ton.

Z danych przytaczanych w "Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski" wynika, że największe nagromadzenie wyrobów zawierających azbest występuje w województwie mazowieckim i lubelskim (powyżej 2 mln ton) natomiast najmniejsze w województwach opolskim i lubuskim (poniżej 0,5 mln ton).

Energetyka

W przemyśle energetycznym wyroby zawierające azbest szacuje się na około 300 tys ton a stosowano je w:

- kominach o dużej wysokości (dylatacje wypełnione sznurem azbestowym),
- chłodniach kominowych (płyty azbestowo-cementowe w zraszalnikach i w obudowie wewnętrznej chłodni),
- chłodniach wentylatorowych w obudowie wewnętrznej chłodni oraz w rurach odprowadzających parę,
- zraszalnikach itp. (w formie izolacji cieplnej ze sznura azbestowego),
- w izolacjach tras ciepłowniczych (jako płaszcze azbestowo-cementowe lub azbestowo-gipsowe).

Transport

Azbest stosowano do termoizolacji i izolacji elektrycznych urządzeń grzewczych w elektrowozach, tramwajach, wagonach kolejowych jako: maty azbestowe w grzejnikach i tablicach rozdzielni elektrycznych, w termoizolacji silników pojazdów mechanicznych, w uszczelkach pod głowicę, elementach kolektorów wydechowych oraz elementach ciernych - sprzęgłach i hamulcach. Powszechnie stosowano azbest również w przemyśle lotniczym i stoczniowym, np. na statkach, szczególnie w miejscach narażonych na ogień.

Przemysł chemiczny

Z azbestu wykonane są przepony stosowane w elektrolitycznej produkcji chloru oraz azbest występuje w hutach szkła (np. w wałach ciągnących). Azbest stwarza zagrożenie dla życia ludzkiego w momencie gdy dojdzie do korozji lub uszkodzenia wyrobów zawierających azbest poprzez łamanie, kruszenie, cięcie czy szlifowanie. Wówczas uwalniane są do powietrza włókna azbestu, które poprzez układ oddechowy przedostają się do płuc przyczyniając się do następujących chorób: pylicy płuc (azbestozy), raka płuca i znacznie rzadziej międzybłoniaka. Możliwe są także nowotwory o innej lokalizacji. Dla pylicy płuc i raka płuca udowodniono zależność między skutkiem zdrowotnym a dawką kumulowaną

pyłu; w przypadku obydwu schorzeń udowodniono wzrost ryzyka u nałogowych palaczy tytoniu. Zachorować mogą osoby, które miały kontakt z azbestem ze względu na rodzaj wykonywanej pracy oraz osoby narażone na długotrwałe wdychanie włókien azbestowych o małym stężeniu ale też osoby narażone na krótkotrwałe przebywanie w miejscu o dużym stężeniu włókien azbestowych.

Narażenie zawodowe na azbest może w Polsce występować:

- w zakładach, które uzyskały tymczasową zgodę na produkcję wyrobów zawierających azbest, określaną corocznie w drodze rozporządzenia ministra gospodarki,
- podczas usuwania lub zabezpieczania wyrobów zawierających azbest w wielu gałęziach przemysłowych, w tym w budownictwie, w stoczniach, w przemyśle maszynowym, samochodowym, hutniczym, itd.

Brak danych o minimalnej ilości azbestu, która wywołuje choroby ale wiadomo, że im więcej włókien azbestu wdychanych jest do układu oddechowego, a tym większe jest ryzyko choroby. Objawy chorobowe w postaci bólu w klatce piersiowej, silnego kaszlu, i duszności mogą występować nawet po 30 latach od momentu kontaktu z pyłem azbestowym.

4. Obowiązujące w Polsce akty prawne dotyczące azbestu oraz ochrony przed jego szkodliwością

Azbest ze względu na swoje właściwości należy do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzkiego. Substancja ta powinna podlegać sukcesywnej eliminacji. Poniżej przytoczono obowiązujące ustawy i rozporządzenia dotyczące azbestu i usuwania wyrobów zawierających azbest.

4. 1. Regulacje ustawowe

4.1.1. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity Dz. U. Nr 3/2004, poz. 20 z późn. zm.).

Ustawa zakazuje wprowadzania na polski obszar celny azbestu, wyrobów zawierających azbest, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami go zawierającymi. Zgodnie z ustawą produkcja płyt azbestowo cementowych została zakończona we wszystkich zakładach do 28 września 1998 r., a z dniem 28 marca 1999 r. nastąpił zakaz obrotu tymi płytami. Wyjątkiem są wyroby zawierające azbest dopuszczone do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny spośród wyrobów określonych w załączniku nr do ustawy, który corocznie jest określany przez właściwego ministra do spraw

gospodarki w drodze rozporządzenia.

Ustawa praktycznie zamknęła okres stosowania wyrobów zawierających azbest na terenie Polski oraz uporządkowała zagadnienia związane z opieką zdrowotną pracowników, którzy mieli kontakt z azbestem. Jednak pozostał problem systematycznego i zorganizowanego usuwania zużytych wyrobów zawierających azbest w sposób niezagrażający życiu ludzi oraz zanieczyszczeniu środowiska.

4.1.2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity z 2007 r. Dz. U. Nr 39, poz. 251).

Ustawa określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnemu oddziaływaniu na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów (art. 1 ustawy). Ustawa reguluje całokształt spraw administracyjnych, związanych z postępowaniem przy zbieraniu, transporcie, odzysku i unieszkodliwianiu, w tym składowaniu odpadów oraz wymagań technicznych i organizacyjnych dotyczących składowisk odpadów. W ustawie określone są obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych.

Ustawa nakłada również konieczność sporządzenia krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych planów gospodarki odpadami.

4.1.3 Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902 z późn. zm.)

Ustawa określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju, a w szczególności:

1) zasady ustalania:

- a) warunków ochrony zasobów środowiska,
- b) warunków wprowadzania substancji lub energii do środowiska,
- c) kosztów korzystania ze środowiska,

2) udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie,

3) udział społeczeństwa w postępowaniu w sprawie ochrony środowiska,

4) obowiązki organów administracji,

5) odpowiedzialność i sankcje.

Azbest zgodnie z art. 160 Prawa ochrony środowiska należy do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska. Substancje te powinny podlegać sukcesywnej

eliminacji zgodnie z art. 162 ustawy. Występowanie substancji zawierających azbest powinno zostać udokumentowane, a informacje o rodzaju, ilości i miejsca występowania powinny być przekazane do wojewody, wójta, burmistrza lub prezydenta miasta zgodnie z rozporządzeniami wykonawczymi do prawa ochrony środowiska.

4.1.4. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.).

Ustawa w art. 10 ust. 4 stanowi, że wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, których częścią są plany gospodarki odpadami, mają być uchwalone przez odpowiednie organy:

- programy wojewódzkie – uchwalane przez sejmiki województw,
- programy powiatowe – uchwalane przez rady powiatów,
- programy gminne – uchwalane przez rady gmin.

Art. 54 ustawy odnosi się do zapisów ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest. Ustawa określa, iż minister właściwy do spraw gospodarki, do określania w drodze rozporządzenia w porozumieniu z ministerstwem właściwym do spraw wewnętrznych, ministrem właściwym do spraw transportu oraz ministrem właściwym do spraw środowiska – sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

4.1.5. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.).

W art. 30 ust. 7 stanowi, iż właściwy organ może nałożyć w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych, objętych obowiązkiem zgłoszenia, jeżeli ich realizacja może naruszyć ustalenia miejscowego planu zagospodarowania lub spowodować:

- zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia,
- pogorszenie stanu środowiska lub stanu zachowania zabytków,
- pogorszenie warunków zdrowotno-sanitarnych,
- wprowadzenie, utrwalenie bądź zwiększenie ograniczeń lub uciążliwości dla terenów sąsiednich.

4.1.6. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 199, poz. 1671, z późn. zm.).

Ustawa określa zasady przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, wymagania w stosunku do kierowców i innych osób wykonujących czynności związane z tym przewozem oraz właściwe organy do sprawowania nadzoru i kontroli w tych sprawach. Przy przewozach materiałów niebezpiecznych w kraju obowiązują przepisy Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych ADR (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr 178, poz. 1481). Przepisy wymienionej umowy oraz ustawy określają warunki załadunku i wyładunku oraz przewozu towarów niebezpiecznych, zaopatrzenia pojazdów w świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu materiałów niebezpiecznych wydane przez upoważnioną stację kontroli pojazdów oraz przeszkolenia kierowców w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych. Przepisy te odnoszą się zgodnie z art. 11 ust. 4 ustawy o odpadach, do transportu odpadów niebezpiecznych.

4.2 Akty wykonawcze

4.2.1 Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia

2 kwietnia 2004 r. w sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 649)

W rozporządzeniu określone są:

- sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania oraz usuwania wyrobów zawierających azbest,
- obowiązki wykonawcy prac polegających na bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest,
- warunki przygotowania do transportu i transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest do miejsc ich składowania,
- wymagania jakim powinno odpowiadać oznakowanie wyrobów i odpadów zawierających azbest.

4.2.2. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2002 Nr 217, poz. 1833 z późn. zm.)

W rozporządzeniu ustalono wartość najwyższych dopuszczalnych stężeń chemicznych i pyłowych czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.

Obowiązujące wartości NDS dla pyłów zawierających azbest:

- pył całkowity – 0,5 mg/m³
- włókna respirabilne – 0,1 włókien/cm³

4.2.3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2003 r. Nr 1 poz. 12).

Rozporządzenie określa wartości odniesienia, wyrażone jako poziomy substancji w powietrzu, zróżnicowane dla poziomu kraju, obszarów ochrony uzdrowiskowej i obszarów parków narodowych. Podano warunki, w jakich ustala się wartości odniesienia, takie jak temperatura i ciśnienie, numeryczne oznaczenie substancji pozwalające na jednoznaczną jej identyfikację, okresy, dla których uśrednione są wartości odniesienia, warunki uznawania wartości odniesienia za dotrzymane oraz referencyjne metodyki modelowania poziomów substancji w powietrzu. Dla azbestu wartość odniesienia w powietrzu dla terenu całego kraju, uśredniona do jednej godziny wynosi 2350 włókien/m³ a uśredniona dla roku kalendarzowego – 250 włókien/m³.

4.2.4. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i przemieszczania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1876)

Rozporządzenie określa:

- wymagania w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu lub wyrobów zawierających azbest oraz oznaczenia miejsc i występowania;
- wymagania w zakresie wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest;
- wymagania techniczne, jakie należy spełnić przy wykorzystywaniu i przemieszczaniu oraz przy wykorzystywaniu i oczyszczaniu instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest;
- sposób oznaczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest oraz pomieszczeń, w których się one znajdują;
- sposób inwentaryzowania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest, w miejscach ich wykorzystywania;

- terminy przedkładania odpowiednio wojewodzie albo wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacje o:
 - rodzaju, ilości i miejscach występowania wykorzystywanych wyrobów zawierających azbest,
 - instalacjach i urządzeniach, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
 - czasie i sposobie usuwania azbestu lub wyrobów zawierających azbest,
 - czasie i sposobie zastąpienia azbestu i wyrobów zawierających azbest innymi substancjami i wyrobami, mniej szkodliwymi dla środowiska,
- formę i układ przedkładania powyższych informacji,
- przypadki i terminy, w których powinny być oczyszczone instalacje lub urządzenia, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest.

Rozporządzenie dopuszcza wykorzystanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach, nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032 r.

4.2.5. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. z 2005 r. Nr 216, poz. 1824).

Rozporządzenie to określa obowiązki pracodawcy zatrudniającego pracowników przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Pracodawca zobowiązany jest stosować środki ochrony pracowników przed szkodliwym działaniem pyłu zawierającego azbest, kontrolować stopień narażenia pracowników na działanie pyłu azbestu i ograniczać jego stężenie w powietrzu co najmniej do wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia w sposób określony w przepisach dotyczących badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Wszyscy zatrudnieni przy pracach w kontakcie z azbestem, pracodawcy i osoby kierujące pracami powinni być przeszkoleni w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia.

4.2.6. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. z 2003 r. Nr 120, poz. 1126.).

Rozporządzenie określa zakres i formę informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz szczegółowy zakres robót

budowlanych, stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi. W paragrafie 6 podającym szczegółowy zakres robót budowlanych w ustępie 2 wymieniono roboty polegające na usuwaniu i naprawie wyrobów budowlanych zawierających azbest.

4.2.7. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie zasobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. z 2002 r. Nr 175, poz. 1439).

Rozporządzenie określa podając formę przedkładania, że informację o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu jako substancja stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska wójt, burmistrz i prezydent miasta przekłada wojewodzie do dnia 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy, począwszy od danych za rok 2003.

4.2.8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 280, poz. 2771 z późn. zm.)

Rozporządzenie zalicza azbest do substancji o działaniu rakotwórczym kategorii 1. Rozporządzenie określa sposób rejestrowania azbestu, prowadzenia prac, pracowników zatrudnionych przy tych pracach, wzory dokumentów oraz szczegółowe warunki ochrony pracowników.

4.2.9. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2001 Nr 121, poz. 1206).

W rozporządzeniu określono katalog odpadów w tym odpadów niebezpiecznych wraz ze sposobem klasyfikacji odpadów. Katalog odpadów dzieli odpady w zależności od źródła ich powstawania na 20 grup, każdej przyporządkowując podgrupy i rodzaje odpadów wraz z kodem. Kod opatrzony gwiazdką określa odpad niebezpieczny.

Zgodnie z tym rozporządzeniem odpady zawierających azbest klasyfikowane są jako odpady niebezpieczne z przypisanymi następującymi kodami klasyfikacyjnymi:

06 07 01* - Odpady azbestowe z elektrolizy,

06 13 04* - Odpady z przetwarzania azbestu,

10 11 81* - Odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła),

10 13 09* - Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo -azbestowych,

15 01 11* - Opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi,

16 01 11* - Okładziny hamulcowe zawierające azbest,

16 02 12* - Zużyte urządzenia zawierające azbest,

17 06 01* - Materiały izolacyjne zawierające azbest,

17 06 05* - Materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

4.2.10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2005 r. w sprawie leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbestie (Dz. U. z 2005 r. Nr 189, poz. 1603).

Rozporządzenie określa wykaz leków bezpłatnych związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbestie, sposób realizacji recept oraz tryb rozliczania przez oddziały wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia z budżetem państwa kosztów tych leków.

4.2.11. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie leczenia uzdrowiskowego osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 185, poz. 1920).

Rozporządzenie określa tryb kierowania na leczenie uzdrowiskowe oraz rozliczania przez instytucje powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego kosztów z tytułu korzystania z leczenia uzdrowiskowego przez osoby uprawnione, zdefiniowane przedmiotowym rozporządzeniem.

4.2.12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorców dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. z 2006 r. Nr 30, poz. 213).

Rozporządzenie określa wzory dokumentów stosowanych do prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów celem zapewnienia kontroli ich przemieszczania.

Do prowadzenia ewidencji odpadów zobowiązani są posiadacze odpadów. Ewidencję prowadzi się sporządzając dwa dokumenty: kartę ewidencji odpadów oraz kartę przekazania odpadów. Prowadzący działalność związaną tylko z transportem odpadów nie mają obowiązku prowadzenia kart ewidencji odpadów.

5. Postępowanie z odpadami zawierającymi azbest

Warunkiem bezpiecznego dla ludzi i środowiska użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest jest rzetelnie sporządzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i ocena jego stanu, określająca, w zależności od rodzaju, stanu i sposobu zastosowania azbestu, stopień pilności wymiany wyrobów zawierających azbest.

5.1. Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości

Zobowiązani są do:

- kontroli wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
- sporządzenia i przedłożenia organowi nadzoru budowlanego oceny stanu i dokumentacji miejsca zawierającego azbest,
- usuwania wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
- sporządzania (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest lub wyroby zawierające azbest,
- przegląd i oznakowanie, w sposób przewidziany przez prawo, miejsc, w których był lub jest wykorzystywany lub wyroby zawierające azbest,
- sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez porządzenie spisu z natury,
- zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno – budowlanemu prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi,
- sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa – dot. Przedsiębiorców lub wójtowi gminy – dot. osób fizycznych niebędącymi przedsiębiorcami corocznej aktualizacji informacji o:
 - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania (załącznik nr 2) po wcześniejszym dokonaniu oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest (załącznik nr 3),
 - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone (załącznik nr 4)

5.2. Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest

Postępowanie z wyrobami zawierającymi azbest, w tym demontaż płyt cementowo – azbestowych jest ściśle regulowane przepisami prawnymi - Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2002 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649).

Zgodnie z obowiązującym prawem prace polegające na usuwaniu lub naprawie wyrobów zawierających azbest mogą być wykonywane wyłącznie przez wykonawców:

- posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności, w wyniku której powstają odpady niebezpieczne
- posiadających odpowiednie wyposażenie techniczne do prowadzenia takich prac,
- zatrudniających pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu materiałów zawierających azbest,

Wykonawca prac polegających na naprawie lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów i urządzeń budowlanych, zobowiązany jest do:

- opracowania przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest,
- izolowanie od otoczenia obszaru prac przez stosowanie odpowiednich osłon,
- ogrodzenie terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traków komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniej niż 1 m przy stosowaniu osłon,
- umieszczeniu tablic ostrzegawczych o treści: „Uwaga zawiera azbest”, „Uwaga zagrożenie azbestem”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony” zastosowanie odpowiednich środków technicznych celem zmniejszenia emisji włókien azbestu,
- codziennego usuwania pozostałości pyłu azbestowego ze strefy prac przy zastosowaniu podciśnieniowego sprzętu odkurzającego lub metodą czyszczenia na mokro,

Prace muszą być prowadzone w taki sposób, aby wyeliminować uwalnianie azbestu lub co najmniej zminimalizowanie pylenia do dopuszczalnych wartości stężeń w powietrzu regulowanych przepisami szczegółowymi. Zapewnienie powyższego wymaga:

- nawilżania wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem lub demontażem i

utrzymywaniem w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,

- demontażu całych wyrobów bez jakiegokolwiek uszkodzenia (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie itp.), tam gdzie jest to technicznie możliwe,
- odspajania materiałów trwale związanych z podłożem przy zastosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze.

Prace przy naprawie lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest powinny być poprzedzone zgłoszeniem tego faktu właściwemu terenowemu organowi nadzoru budowlanego.

Wykonawca zobowiązany jest do złożenia właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

5.3. Odpowiedzialność

Zgodnie z zapisami tytułu VI ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska w przypadkach nieprzestrzegania nałożonych na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków w zakresie bezpiecznego wykorzystania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz obowiązków sprawozdawczości w tym zakresie przewiduje się odpowiedzialność karną tj. kary aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny orzekane na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz odpowiedzialność administracyjną poprzez wstrzymanie prowadzonej przez podmiot korzystający ze środowiska lub osobę fizyczną działalności powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi.

Ponadto do odpowiedzialności za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

6. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie

Gminy Janowice Wielkie.

6.1. Określenie szacunkowej ilości azbestu

Szacunkową ilość i miejsce występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Janowice Wielkie pozyskano na podstawie informacji zgłoszonych do Wójta Gminy zebranych przez sołtysów wsi od właścicieli nieruchomości na dzień 30 czerwca

2008 r . Dodatkowo zebrano informacje o ilości i miejscach występowania azbestu na terenach zarządzanych przez wspólnoty mieszkaniowe oraz podmioty gospodarcze. Informacje te są uaktualniane na bieżąco.

WYKAZ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Tabela nr 1. Wykaz wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Janowice Wielkie

Lp.	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Miejsce występowania	Rodzaj budynku	Jednostka miary	Ilość
1	Eternit falisty	Janowice Wielkie	Budynek mieszkalny	m ²	60
			Budynek gospodarczy		2220
2	Eternit falisty	Radomierz	Budynek mieszkalny	m ²	35
			Budynek gospodarczy		4500
3	Eternit falisty	Komarno	Budynek mieszkalny	m ²	140
			Budynek gospodarczy		9388
4	Eternit falisty	Trzcіńsko	Budynek mieszkalny	m ²	812
			Budynek gospodarczy		575
5	Eternit falisty	Mniszków	-	m ²	-
			Budynek gospodarczy		65
6	Eternit falisty	Miedzianka	-	m ²	-
			Budynek gospodarczy		40
Razem					17 835

Wyroby zawierające azbest niezgłoszone podczas przeprowadzania spisu : szacunkowa wartość : 5.928,40 m², **razem** : 17.835 + 5.928,40 = 23 763,40 m²

Szczegółowy wykaz właścicieli, zarządców lub użytkowników obiektów budowlanych w

których występują elementy zawierające azbest jest dostępny w bazie danych w Referacie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Urzędu Gminy Janowice Wielkie.

Po przeanalizowaniu przedłożonych sprawozdań wynika, że na terenie Gminy Janowice Wielkie dominują wyroby zawierające azbest w postaci płyt falistych azbestowo – cementowych.

Po przeliczeniu pozyskanych danych, biorąc pod uwagę, iż ok. 40 m² płyt azbestowych daje ciężar 1 Mg na terenie Gminy Janowice Wielkie znajduje się w przybliżeniu 640 Mg wyrobów zawierających azbest.

Według orientacyjnych danych, ze względu na wysoki koszt usunięcia wyrobów zawierających azbest znikoma część została usunięta w latach 2008 -2009 r. W związku z tym, iż nie prowadzono dotychczas bieżącego rejestru usuniętego azbestu, nie można określić dokładnej ilości usuniętych wyrobów. Dopiero przyjęcie i realizacja Programu umożliwią kontrolę tego zjawiska.

6.2. Finansowe aspekty realizacji programu

Założono, że usuwanie wyrobów zawierających azbest będzie odbywać się w latach 2009 - 2030. W tym przekroju czasowym Gmina przewiduje, że możliwy będzie dziesięcioletni okres wsparcia finansowego. Wsparcie dotyczyć będzie częściowego sfinansowania kosztów: demontażu, zabezpieczenia, transportu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest. Dofinansowanie odbywać się będzie ze środków z funduszy zewnętrznych (np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej). Szczegółowe warunki pomocy finansowej dla osób podejmujących działania w celu usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest określone zostaną w odrębnym Zarządzeniu Wójta Gminy Janowice Wielkie.

Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest, przy przyjęciu jednostkowych kosztów wykonania usługi wynoszącej 1700 zł brutto za demontaż, transport i unieszkodliwienie 1 tony płyt falistych – eternitu będzie wynosił:

$$\underline{640 \text{ Mg} * 1.700 \text{ zł/Mg} = 1.088.000,00 \text{ zł.}}$$

Zakładając, że realizacja programu potrwa 20 lat, a rocznie usuwane będzie około 32 Mg pokryć dachowych to średni roczny koszt realizacji programu będzie wynosił:

$$\underline{32 \text{ Mg} * 1.700 \text{ zł/Mg} = 54.400,00 \text{ zł.}}$$

Przewiduje się, że możliwe przyjęcie dziesięcioletniego wsparcia finansowego dla mieszkańców Gminy Janowice Wielkie w postaci dofinansowania odbioru, transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest spowoduje dużą intensywność usuwania

azbestu w tym okresie, co przyczyni się do stopniowego zmniejszenia ilości rocznie usuwanego azbestu w latach następnych.

7. Założenia programu

Realizacja „Programu” będzie procesem długofalowym ze względu na ograniczone możliwości finansowe zarówno samorządu jak i mieszkańców. Jego realizacja będzie zgodna z przyjętym celem i przebiegać będzie poprzez spełnienie następujących zadań:

1. Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest, uaktualniana corocznie

Podstawą dla opracowania „Programu” był przeprowadzony spis wyrobów zawierających azbest i stworzenie bazy danych o ich lokalizacji. Baza danych uaktualniana będzie corocznie poprzez dokonywanie spisu gospodarstw domowych, budynków wielorodzinnych, obiektów przemysłowych i użyteczności publicznej, gdzie stwierdzono występowanie wyrobów zawierających azbest oraz wykreśleniem z bazy gospodarstw, które w danym roku usunęły azbest ze swoich obiektów. Coroczna inwentaryzacja będzie przeprowadzana przy pomocy sołtysów.

2. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania

System edukacji realizowany będzie poprzez utworzenie zakładki tematycznej na stronie internetowej gminy, która będzie zawierała:

- akty prawne dotyczące azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- informacje o zagrożeniu, jakie niesie ze sobą azbest,
- bieżące informacje o działaniach Gminy Janowice Wielkie podjętych w celu zlikwidowania azbestu,
- wzory wniosków na dofinansowanie odbioru i składowania odpadu,
- aktualny wykaz firm posiadających koncesje na demontaż wyrobów zawierających azbest i transport odpadów,
- wzór ankiety informacyjnej w sprawie wyrobów zawierających azbest.

3. Podjęcie działań w celu pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu

Usuwanie azbestu, a w szczególności elementów budowlanych zawierających azbest jest zadaniem bardzo kosztownym i wymagającym znacznych nakładów finansowych. Istotne

jest więc pozyskanie jak największego wsparcia finansowego.

Środki na inwestycje z zakresu ochrony środowiska mogą być pozyskane z różnych źródeł, zarówno w formie dotacji jak i kredytów:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Banki,
- Fundacje, agencje i programy pomocowe
- Fundusze unijne.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)

Głównym zadaniem NFOŚiGW jest wspieranie finansowe przedsięwzięć podejmowanych dla poprawy jakości środowiska w Polsce. Główne kierunki jego działalności określa Polityka Ekologiczna Państwa, natomiast co roku aktualizowane są cele szczegółowe - dokumenty wewnętrzne Narodowego Funduszu, w tym zwłaszcza zasady udzielania pomocy finansowej oraz lista przedsięwzięć priorytetowych.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW)

Fundusz udziela dofinansowania w różnych formach, na cele określone w art. 409 ustawy Prawo ochrony środowiska, zgodnie z rocznym planem finansowym, listą przedsięwzięć priorytetowych oraz kryterium wyboru przedsięwzięć uchwalonymi przez Radę Nadzorczą Funduszu.

WFOŚiGW w 2007 roku we Wrocławiu przystąpił do finansowania zadania związanego z usuwaniem azbestu w ramach tematu Ochrona powierzchni ziemi. W ramach zadania związanego z usuwaniem azbestu będą dofinansowywane koszty demontażu, transportu i utylizacji azbestu w formie:

- dotacja 25%,
- pożyczka 75%.

Finansowanie będzie się odbywało na zasadach przyjętych przy udzielaniu kredytów i pożyczek przyjętych zgodnie z regulaminem WFOŚiGW we Wrocławiu. Beneficjentem może być gmina.

Zasady ogólne udzielania wsparcia finansowego :

- pożyczka lub dotacja udzielana jest na podstawie umowy cywilnoprawnej,
- udzielenie wsparcia inwestorowi następuje po przeprowadzeniu procedury przetargowej na podstawie ustawy o zamówieniach publicznych,
- w zależności od kwoty wsparcia, udzielane jest ono na podstawie uchwały Zarządu Funduszu, albo Rady Funduszu,

Fundusz współfinansuje zadania do kwoty 50% udokumentowanych kosztów; dla podmiotów, które nie odliczają podatku VAT koszt zadania jest kosztem brutto, dla pozostałych netto. Fundusz udziela dofinansowania, po zapewnieniu zbilansowania kosztów zadania i po wywiązaniu się z obowiązków uiszczenia opłat i kar, stanowiących przychód funduszu.

Gminny fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Zgodnie z "Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski" do zadań gminy należy :

- uwzględnianie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w planach Gminnego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- współpraca z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest oraz wyroby z azbestem,
- przygotowywanie wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów występującego narażenia na ekspozycję azbestu.

Banki

- Bank Ochrony Środowiska S.A. (www.bos.bank.pl)
- Bank Gospodarstwa Krajowego (www.bgk.com.pl)

Informacje szczegółowe dostępne są na w/w stronach internetowych.

Fundacje, agencje i programy pomocowe.

W Polsce działa wiele instytucji publicznych i prywatnych, które wspierają działania edukacyjne, modernizacyjne i inwestycyjne z zakresu ochrony środowiska. Poniżej wymieniono niektóre z nich:

Fundacja EkoFundusz (www.ekofundusz.org.pl)

EkoFundusz wspiera finansowo udzielając bezzwrotnych dotacji a także preferencyjnych pożyczek. Dotacje uzyskać mogą jedynie projekty dotyczące inwestycji związanych

bezpośrednio z ochroną środowiska (w ich fazie implementacyjnej), a w dziedzinie przyrody również projekty nie inwestycyjne. EkoFundusz nie dofinansowuje badań naukowych, akcji pomiarowych, a także studiów i opracowań oraz tworzenia wszelkiego rodzaju dokumentacji projektowej.

Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. z siedzibą w Wałbrzychu (www.darr.pl)

Usługi oferowane i realizowane na rzecz samorządu terytorialnego obejmują min :

- poszukiwanie źródeł dofinansowania projektów infrastrukturalnych realizowanych bądź planowanych na terenie gmin województwa dolnośląskiego, z wykorzystaniem zidentyfikowanych środków pomocowych oferowanych przez międzynarodowe fundusze, programy etc.,
- pomoc w przygotowaniu realizacji gminnych projektów infrastrukturalnych,
- pomoc w przygotowaniu wniosku/aplikacji celem pozyskiwania środków finansowych na realizację projektów,
- pomoc gminom bądź instytucjom w przygotowaniu projektów współpracy,
- opracowywanie dokumentów, których przygotowania wymagają procedury programów pomocowych,
- wykonywanie funkcji nadzoru, kontroli, monitoringu, doradztwa i sprawozdawczości w stosunku do projektów finansowanych przez międzynarodowe lub europejskie programy lub fundusze,
- pomoc doradcza przy organizowaniu przepływów finansowych w projekcie oraz przy przygotowywaniu sprawozdań finansowych i raportów merytorycznych,
- utworzenie i bieżące stosowanie standardowych formatów raportów kontrolnych dotyczących wszystkich istotnych aspektów realizacji projektów,
- pozyskiwanie i ocena raportów okresowych,
- pozyskiwanie raportów końcowych i opiniowanie zasadności dokonywania płatności dla projektów,
- sprawdzanie dokumentów finansowych będących podstawą zaliczania wydatków w ramach projektów,
- udzielanie informacji o nowych inicjatywach UE dotyczących wsparcia dla krajów stowarzyszonych,
- doradztwo w zakresie identyfikacji potrzeb instytucji lokalnych oraz kojarzenie tych potrzeb z dostępnymi środkami w ramach programów UE.

Fundusze unijne

- **Narodowa Strategia Spójności 2007-2013**

Określa ona priorytety wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych w latach 2007-2013. Cele jej będą realizowane poprzez Regionalne Programy Operacyjne, zarządzanych przez zarządy poszczególnych województw (jednym z nich jest Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko). Programy te są współfinansowane z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. (www.fundusze.dolnyślask.pl, a także strona internetowa Ministerstwa Rozwoju Regionalnego: www.mrr.gov.pl)

- **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (PROW)**

Środki unijne przeznaczone będą na rozwój (rewitalizacja) wsi (www.fundusze.dolnyślask.pl, www.min.rol.gov.pl). Przewiduje się, że środki na usuwanie azbestu będzie można pozyskać w ramach działania osi 3 pn „Odnowa i rozwój wsi. Beneficjentami mogą być: gminy, instytucje kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego, kościoł lub związek wyznaniowy, organizacja pozarządowa.

W momencie pozyskania funduszy z powyższych źródeł kwota przeznaczona na realizację „Programu” ulegnie zwiększeniu przyspieszając proces usuwania azbestu z terenu Gminy Janowice Wielkie.

4. Pomoc w pozyskiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym, innym posiadaczom zasobów mieszkaniowych oraz przedsiębiorcom na wymianę pokryć dachowych oraz płyt elewacyjnych z azbestu

Osoby fizyczne, wspólnoty mieszkaniowe, inni posiadacze zasobów mieszkaniowych oraz przedsiębiorcy mogą liczyć na dofinansowanie w postaci dotacji, kredytów i pożyczek preferencyjnych na wymianę pokryć dachowych i elewacji zawierających azbest. Wszyscy zainteresowani poszukiwaniem źródeł finansowania będą mogli skorzystać z pomocy i informacji udzielanych przez pracowników Urzędu Gminy Janowice Wielkie.

5. Usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów użyteczności publicznej oraz innych będących własnością Gminy Janowice Wielkie

Gmina Janowice Wielkie na bieżąco i w miarę możliwości finansowych w roku kalendarzowym będzie przeprowadzać oczyszczanie terenów publicznych z odpadów zawierających azbest.

6. Niedopuszczanie do powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest

Działanie realizowane będzie poprzez:

- edukację społeczną w zakresie postępowania z odpadami zawierającymi azbest, co powinno wyeliminować powstawanie „dzikich” wysypisk tych odpadów,
- przeprowadzanie bieżącego monitoringu występowania „dzikich” wysypisk, a w przypadku stwierdzenia wysypisk zawierających odpady azbestowe będą one likwidowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

7. Monitoring i ocena realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Janowice Wielkie”

Elementem zarządzania „Programem” jest jego systematyczne monitorowanie.

W ramach działań monitoringowych określone zostaną zmiany ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Janowice Wielkie w kolejnych latach tj.;

- ilość zutylizowanych w danym roku odpadów zawierających azbest,
- ilość wyrobów zawierających azbest pozostałych do likwidacji.

Co 5 lat będzie przedkładany władzom gminy i mieszkańcom raport przedstawiający wyniki realizacji „Programu”.

8. Harmonogram rzeczowy realizacji zadania

Tabela nr 2. Harmonogram rzeczowy

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji
1	Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania	2009 - 2030
2	Coroczna aktualizacja bazy danych o obiektach zawierających azbest	2010 - 2030
3	Podjęcie działań w celu pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu	2010 - 2030
4	Pomoc w pozyskiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym, innym posiadaczom zasobów mieszkaniowych oraz przedsiębiorcom na wymianę pokryć dachowych oraz płyt elewacyjnych z azbestu	2010 - 2030
5.	Monitoring i ocena realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Janowice Wielkie” c	Co 5 lat

9. Instalacje unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest na terenie województwa dolnośląskiego

Główną metodą unieszkodliwiania odpadów azbestowych jest ich składowanie. Odpady azbestowe mogą być deponowane jedynie na składowiskach odpadów niebezpiecznych przeznaczonych wyłącznie do składowania odpadów azbestowych, na wydzielonych częściach składowisk odpadów niebezpiecznych oraz na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne pod warunkiem, że spełnione zostały warunki techniczne dotyczące bezpiecznego składowania odpadów azbestowych.

Na podstawie Bazy Wyrobów i Odpadów Zawierających Azbest prowadzonej przez Ministerstwo Gospodarki na terenie województwa dolnośląskiego znajdują się niżej wymienione składowiska tych odpadów:

- Składowisko Odpadów Przemysłowych w Wałbrzychu przy ul. Górniczej – zarządzane przez Mo-BRUK Korzenna 214, powiat nowosądecki.

Instalacja zlokalizowana jest w południowej części Wałbrzycha, w dzielnicy Podgórze na terenach przemysłowych byłej kopalni węgla kamiennego Wałbrzych. Jest to składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne z wydzieloną kwaterą do składowania odpadów niebezpiecznych. Składowisko podzielone jest na cztery kwatery z czego kwatera nr II przeznaczona jest na składowanie odpadów zawierających azbest.

- Składowisko Dolnośląskiej Korporacji Ekologicznej w Godzikowicach – zarządzający Dolnośląska Korporacja Ekologiczna Sp. z o.o. Polkowice ul. Kopalniana 7.

W wydzielonej części składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Godzikowicach przy ul. Stalowej 12 deponowane są odpady:

- 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest,
- 19 03 06* odpady niebezpieczne (17 01 06, 17 09 03) zestalony w Zakładzie Przetwarzania Odpadów, Dolnośląskiej Korporacji Ekologicznej w Godzikowicach, gmina Oława.

W instalacji do unieszkodliwiania odpadów prowadzony jest proces ich przetwarzania z wykorzystaniem technologii zestalania i chemicznej stabilizacji z dodatkiem komponentów (utleniacze, reduktory) i wypełniaczy. W technologii tej wiąże się odpady dodając do nich w odpowiednich proporcjach wapno hydratyzowane, cement portlandzki, roztwór szkła

wodnego sodowego oraz popioły lotne z elektrociepłowni.

Przeprowadzone badania nad odpadami zestalonymi wykazały, że po zastosowaniu tej technologii, następuje zmiana konsystencji i immobilizacja metali ciężkich oraz maleje rozpuszczalność zanieczyszczeń zawartych w odpadach.

Wykaz firm posiadających decyzje zezwalające na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych (azbestu) na terenie powiatu jeleniogórskiego przedstawiono w Załączniku Nr 1.

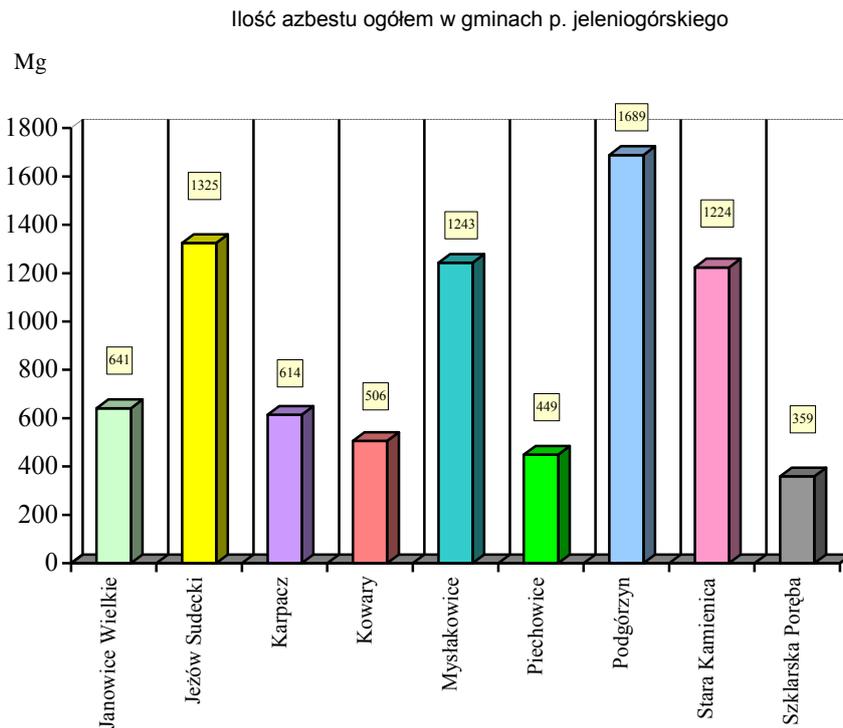
10. Wyroby zawierające azbest z terenu gminy Janowice Wielkie w porównaniu z innymi gminami powiatu jeleniogórskiego

Tabela 3. Ilość masowa wyrobów azbestowych w gminach powiatu jeleniogórskiego

Lp	GMINA	Masa wyrobów azbestowych w poszczególnych gminach [Mg]				
		Ogółem	Nieruchomości prywatne	Spółdzielnie mieszkaniowe	Obiekty gminne ¹⁾	Sektor gospodarczy
1	Janowice Wielkie	641	228	-	-	413
2	Jeżów Sudecki	1325	1141	-	14	170
3	Karpacz	614	211	-	349	54
4	Kowary	506	212	52	228	14
5	Mysłakowice	1243	1209	-	34	-
6	Piechowice	449	155	-	175	119
7	Podgórzyn	1689	1521	-	7	161
8	Stara Kamienica	1224	986	-	25	213
9	Szklarska Poręba	359	269	-	77	13
10	Łącznie powiat	8050	5932	52	909	1157

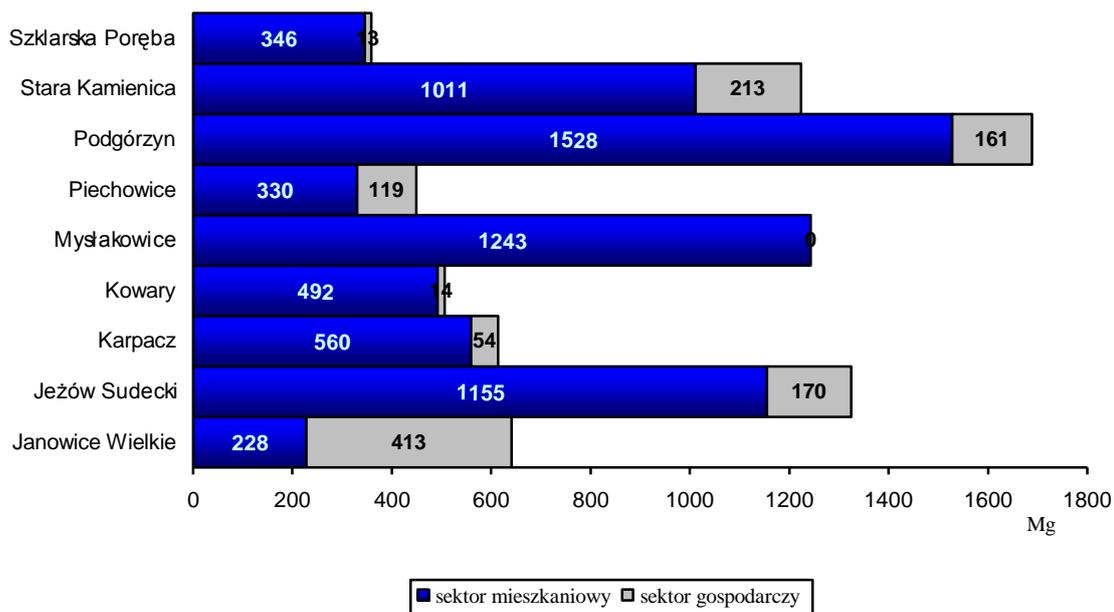
1) - nieruchomości będące w całkowitym lub częściowym posiadaniu gminy.

* źródło : Program usuwania azbestu z terenu Powiatu Jeleniogórskiego



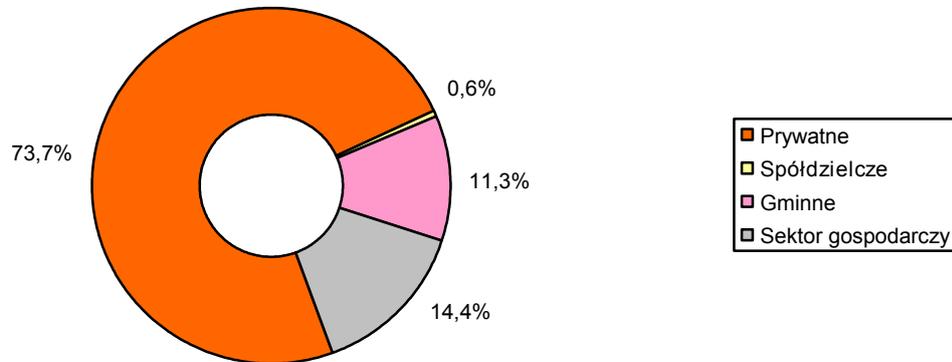
Poniżej przedstawiono graficznie gminne ilości wyrobów azbestowych w podziale na obiekty osób prywatnych, gminy lub spółdzielni mieszkaniowych sumarycznie oraz zbiorczo sektor gospodarczy. Budynki prywatne, gminne i spółdzielcze określono jako sektor mieszkaniowy. Do sektora gospodarczego zaliczono pozostałe obiekty, m.in. przemysłowe, usługowe.

Podział wyrobów azbestowych na sektor mieszkaniowy i gospodarczy



Procentowy średni udział dla wszystkich gmin w podziale na obiekty prywatne (zaliczono tu jedną spółdzielnię mieszkaniową), gminne i sektora gospodarczego przedstawiono poniżej

Procentowy podział wyrobów azbestowych wg własność



* źródło : Program usuwania azbestu z terenu Powiatu Jeleniogórskiego

Załącznik Nr 1

Wykaz firm posiadających zezwolenie na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest na terenie powiatu jeleniogórskiego.

Lp.	Nazwa firmy adres	Decyzja znak, data	Data ważności decyzji	Rodzaj wytwarzanych odpadów
1	EKOSTAR POLSKA Sp. z o.o. ul. Raclawicka 15/17 53-149 Wrocław	OŚR.II-7644/10/02 05.04.2002r.	31.12.2006r.	materiały izolacyjne (17 06 01) zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu (17 09 03)
2	EKOCEM- EKOSERWICE Sp. z o.o. ul. Kościuszki 99 90-441 Łódź	OŚR.II-7644/70/02 28.09.2001r.	31.12.2011r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
3	KASTOR Tomasz Janiszkeski ul. Kolonia 19B/2 67-321 Leszno Górne	OŚR.II-7644/85/02 06.02.2003r.	31.12.2012r.	materiały konstrukcyjne (17 06 05)
4	SEGI-AT Sp. z o.o. ul. Baletowa 30 02-867 Warszawa	OŚR.II-7644/5/03 14.03.2003r.	31.12.2008r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05) zużyte urządzenia (16 02 12)
5	Centrum Gospodarki Odpadami Azbestu CARO ul. Zamoyskiego 51 22-400 Zamość	OŚR.II-7644/75/03 06.02.2004r.	31.01.2014r.	materiały konstrukcyjne (17 06 05) materiały izolacyjne (17 06 01) odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych (17 01 06)
6	EKO-PIK Sp. z o.o. ul. Harcerska 16 63-000 Środa Wielkopolska	OŚR.II-7644/39/03 26.06.2003r.	30.06.2013r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
7	TERMOEXPORT Janusz Brzuchalski ul. Żurawia 24/7 00-515 Warszawa	OŚR.II-7644/31/03 26.06.2003r.	30.06.2013r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
8	Przedsiębiorstwo Budownictwa Lądowego MJ Sp. z o.o. Reguły ul. Graniczna 6 05-816 Michałowice biuro i adres do korespondencji Chlebnia 48	OŚR.II-7644/22/04 08.07.2004r.	30.06.2014r.	materiały konstrukcyjne (17 06 05) materiały izolacyjne (17 06 01) sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne (15 02 02)

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Janowice Wielkie

	05-825 Grodzisk Mazowiecki			
9	ALGADER-HOFMAN ul. Wólczyńska 133 bud. 11B 01-919 Warszawa	OŚR.II-7644/60/03 02.12.2003r.	30.09.2013r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
10	Autoryzowany Zakład Ogólnobudowlany Danuta i Piotr Gawlik ul. Kresowa 27 43-400 Cieszyn	OŚR.II-7644/51/03 26.09.2003r.	30.09.2013r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
11	Spe-Bau sp. z o.o. ul. Mielecka 21/1 53-401 Wrocław	OŚR.II-7644/27/03 29.05.2003r.	31.12.2010r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)

12	Firma Usługowo- Handlowa WOD-PRZEM ul. Sokola 34 87-100 Toruń Oddział Płock ul. M. Konopnickiej 28	OŚR.II-7644/6/03 10.03.2003r.	31.12.2012r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
13	S.P.B. „SAWEX” Sp. z o.o. ul. Słowackiego 9 E 59-901 Zgorzelec	OŚR.II-7644/38/03 01.07.2003r.	31.06.2013r.	materiały konstrukcyjne (17 06 05) materiały izolacyjne (17 06 01)
14	MTG Marian Gluza ul. Płakowicka 11 59-600 Lwówek Śląski	OŚR.II-7644/1/05 24.03.2005r.	10.01.2015r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05) sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne (15 02 02)
15	SAVEX-2 Sp. z o.o. Jerzmani 65 59-900 Zgorzelec	OŚR.II-7644/19/04 21.06.2004r	20.06.2014r.	materiały konstrukcyjne (17 06 05) materiały izolacyjne (17 06 01)
16	P.P.H.U. EKO-MIX Spurek Konstanty Andrzej ul. Grabiszyńska 163 50-950 Wrocław	OŚR.II-7644/62/1/04 11.01.2005r	31.12.2014r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
17	Z.U. REMAT Stanisław Polowy Oś. XXX-lecia 12/92 47-303 Krapkowice	OŚR.II-7644/44/04 29.10.2004r	30.10.2014r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
18	E-PIK Usługi Ekologiczne Sp. z o.o. ul. Grunwaldzka 269/1	OŚR.II-7644/38/04 06.09.2004r	31.08.2014r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Janowice Wielkie

	60-179 adres do korespondencji: ul. Harcerska 16 63-000 Środa Wlkp.			(17 06 05)
19	Przedsiębiorstwo Handlu i Usług PROMECH Mariusz Kołodziejczuk ul. Górna 3 58-500 Jelenia Góra	OŚR.II-7644/53/03 13.10.2003r	13.10.2013r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
20	Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe JUKO Jerzy Szczukocki ul. Zamurowa 8 97-300 Piotrków Trybunalski	OŚR.II- 7644/75/2/04/05 21.02.2005r	31.01.2015r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
21	Zakład Budowlano – Instalacyjny RICARDO Ryszard Droszcz ul. Górnicza 35 59-900 Zgorzelec	OŚR.II-7644/10/2/05 21.04.2005r	20.04.2015r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05) sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne (15 02 02)
22	ENERGE Sp. z o.o. os. Na Stoku 11/30 31-702 Kraków	OŚR.II-7644/33/05 15.09.2005r	25.09.2015r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
23	Transport – Metalurgia ul. Reymonta 62 97-500 Radomsko	OŚR.II-7644/36/05 16.09.2005r	25.09.2015r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
24	R&M plattac Sp. z o.o. ul. Kościuszki 19 63-500 Ostrzeszów	OŚR.II-7644/29/05 22.08.2005r	22.08.2015r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
25	Usługi Remontowo – Budowlane Roman Dębicki JENIN ul. Słoneczna 4 66-450 Bogdaniec	OŚR.II-7644/26/05 15.07.2005r	15.07.2015r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05) sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne (15 02 02)
26	AM Trans Progres Sp. z o.o. ul. Sarmacka 7 61-616 Poznań	OŚR.II-7644/25/05 15.07.2005r	15.07.2015r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
27	Zakład Utylizacji Odpadów	OŚR.II-7644/30/05 18.07.2005r	18.07.2015r.	okładziny hamulcowe (16 01 11)

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Janowice Wielkie

	Przemysłowych ul. Mrozowa 9A 31-752 Kraków			zużyte urządzenie (16 02 12) materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
28	EkoNaft Sp. z o.o. ul. Fabryczna 22 32-540 Trzebina	OŚR.II-7644/6/2/05 28.07.2005r	28.07.2015r.	opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (15 01 11)

29	Sintac-Polska Sp. z o.o. siedziba: ul. Armii Krajowej 86 05-075 Wesola adres do korespondencji: ul. Żegańska 1 04-713 Warszawa- Międzylesie	OŚR.II-7644/7/05 24.06.2005r	24.06.2015r.	odpady z przetwarzania azbestu (06 13 05) odpady zawierające azbest (10 12 09) odpady zawierające azbest z produkcji elem. cementowo-azbestowych (10 13 12) opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (15 02 02) zużyte urządzenia zawierające wolny azbest (16 02 13) materiały izolacyjne (17 06 03) materiału konstrukcyjne (17 08 01)
30.	TKJ Matuszewski Ul. Por. Krzycha 5 86-300 Grudziądz	OŚR.II-7644/1/06 06.02.2006r.	06.02.2016r.	Materiały izolacyjne zawierające azbest (17 06 01)
31.	UTIL Stanisław Zasłona Ryczówek Ul. Dolna 8 32-310 Klucze	OŚR.II-7644/41/05/06 07.02.1006r.	07.02.2016r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
32.	ABBA-EKOMED Sp. z o.o. Ul. Moniuszki 11/13 87-100 Toruń	OŚR.II- 7644/28/10/05/06 03.03.2006r.	31.12.2015r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)

33.	EKOFER, Stanisław Czaj Ul. Flisaków 9 58-500 Jelenia Góra	OŚR.II-7644/28/06	170601 100 170605 250 170106 250 150202 2	23.05.2016	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)	OŚR.II- 7644/28/06 Zednia 23.05.2006r.	2
34.	ALBEKO Sp. z o.o. 87-310 Kotowy Gm. Skrwilno	OŚR.II-7644/9/06		20.06.2016r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne		

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Janowice Wielkie

				(17 06 05)
35.	EKOPROD s.c. Koskowice 72 59-241 Legnickie Pole	OŚR.II-7644/26/06 23.05.2006r.	23.05.2006r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
36.	HYDROGEOTECHNIKA Sp. z o.o. Ul. Ściegiennego 262 25-116 Kielce	OŚR.II-7644/7/06 20.06.2006r.	31.12.2015r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
37.	AZBE , Jacek Gramera Ul. Konstruktorów 36/15 65-119 Zielona Góra	OŚR.II-7644/45/06 29.12.2006r.	29.12.2016r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05) Zużyte urządzenia zawierające wolny azbest (16 02 12) Zmieszane odpady budowlane (17 01 06) Sorbenty, tkaniny (15 02 02)

38.	Regionalne Przedsiębiorstwo Budownictwa Wiejskiego ERBUD Kosinowo 21 55-110 Prusice	OŚR.II-7644/83/06 Z 22.01.2007r	22.01.2017r	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05) Zużyte urządzenia zawierające wolny azbest (16 02 12) Zmieszane odpady budowlane (17 01 06) Sorbenty, tkaniny (15 02 02)
39.	AK NOVA Ul. Ostrowska 42 63-430 Odolanów Adres do korespondencji : Biuro Handlowe Ul. Czechosłowacka 159 60-116 Poznań	OŚR.II-7644/84/06 Z 12.02.2007r.	12.02.2017r.	materiały izolacyjne (17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05) Zmieszane odpady budowlane (17 01 06) Sorbenty, tkaniny (15 02 02)
40.	Albeco Szczepańska Sp.j. Ul. Sikory 27 87-500 Rypin	OŚR.II-7644/71/06 14.03.2007r.	14.03.2017r.	Odpady z produkcji elementów cementowo-azbestowych (10 03 09*) materiały izolacyjne (17 06 01) Inne materiały izolacyjne (17 06 03*) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
41.	Jacek Sroka	OŚR.II-7644/70/06	17.04.2017r.	materiały izolacyjne

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Janowice Wielkie

	Ul.Zuchów 10 63-500 Ostrzeszów	17.04.2007r.		(17 06 01) materiały konstrukcyjne (17 06 05)
--	-----------------------------------	--------------	--	---

Załącznik Nr 2

Urząd Gminy Janowice Wielkie
Referat Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej
ul. Kolejowa 2, 58-520 Janowice Wielkie

ANKIETA
informacyjna w sprawie wyrobów zawierających azbest

1. Miejsce, adres

.....

2. Właściciel/zarządca/użytkownik*):

a) osoba prawna - nazwa, adres

.....

b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres

.....

3. Tytuł własności

4. Nazwa, rodzaj wyrobu ²⁾

5. Ilość (m², tony) ³⁾

6. Przydatność do dalszej eksploatacji ⁴⁾

7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu:

a) okresowej wymiany z tytułu zużycia wyrobu ⁵⁾

b) całkowitego usunięcia niebezpiecznych materiałów i substancji

.....

8. Inne istotne informacje o wyrobach⁶⁾.....

.....
(podpis)

Data

.....

Objaśnienia:

*) Niepotrzebne skreślić.

1) Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

2) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,

- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura.
- 3) Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, pomiar z natury).
- 4) Według "Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" - załącznik nr 1 do rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest.
- 5) Na podstawie corocznego rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny.
- 6) Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest.

OCENA Stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Miejsce/ obiekt/ urządzenie budowlane /instalacja przemysłowa:

.....

Adres miejsca/ obiektu/ urządzenia budowlanego/ instalacji przemysłowej:

.....

Pomieszczenie:

Rodzaj/nazwa wyrobu ¹⁾

Ilość wyrobów (m², tony) ²⁾

Grupa/ Nr	Wyrób - rodzaj	Ocena	Przyjęta punktacja
I Sposób zastosowania azbestu			
1	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)		30
2	Tynk zawierający azbest		30
3	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (Ciężar obj. < 1000 kg/m ³)		25
4	Pozostałe wyroby z azbestem		10
II Rodzaj azbestu			
5	Azbest chryzotylowy		5
6	Inny azbest (np. krokidolit)		15
III Struktura powierzchni wyrobu z azbestem			
7	Rozluźniona (naruszona) struktura włókien		30
8	Mocna struktura włókien, lecz bez/ lub z niewystarczająco gęstą powłoką farby zewnętrznej		10
9	Pomalowana, gęsta powłoka zewnętrzna		0
IV Stan zewnętrzny wyrobu z azbestem			
10	Duże uszkodzenia		30 *)
11	Małe uszkodzenia		10 *)
12	Brak		0
V Możliwość uszkodzenia powierzchni			
13	Wyrób jest przedmiotem jakiś prac		15

14	Wyrób przez bezpośrednią dostępność narażony na uszkodzenia (do wys. 2 m)		10
15	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne		10
16	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania		10
17	Wyrób narażony na działanie czynników atmosferycznych (na zewnątrz obiektu)		10
18	Wyrób znajduje się w zasięgu silnych ruchów powietrza		10
19	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne		0
VI Wykorzystanie pomieszczenia			
20	Regularnie przez dzieci, młodzież i sportowców		35
21	Trwałe lub częste przebywanie w pomieszczeniach innych osób		30
22	Czasowo wykorzystywane pomieszczenie		20
23	Rzadko wykorzystywane pomieszczenie		10
VII Usytuowanie wyrobu			
24	Bezpośrednio w pomieszczeniu		30
25	Za zawieszonym nieszczelnym sufitem, lub innym pokryciem		25
26	W systemie wentylacji pomieszczenia (kanały wentylacyjne)		25
27	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym		10

A. Suma punktów oceny

B. Stopień pilności I

(wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie) 65 i więcej punktów

C. Stopień pilności II

(ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku) powyżej 35 do 60 punktów

D. Stopień pilności III

(ponowna ocena w terminie do 5 lat) do 35 punktów

*) Duże uszkodzenia - widoczne pęknięcia lub ubytki na powierzchni większej niż 3 % powierzchni wyrobu

**) Małe uszkodzenia - brak widocznych pęknięć, a ubytki na powierzchni mniejszej niż 3 % powierzchni wyrobu

UWAGA: podkreślić należy tylko jedną pozycję w grupie, jeśli wystąpi więcej niż jedna, podkreślić należy najwyższą punktację. Zsumować ilość punktów, ustalić ocenę końcową i stopień pilności.

.....
Oceniający nazwisko i imię

.....
Właściciel / Zarządca

.....
Adres

data

- według grup wyrobów przyjętych w sprawozdaniu rocznym;
- zgodnie z inwentaryzacją i sprawozdaniem rocznym

Załącznik Nr 4

Urząd Gminy Janowice Wielkie
Referat Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej
ul. Kolejowa 2, 58-520 Janowice Wielkie

ANKIETA
informacyjna w sprawie wyrobów zawierających azbest¹⁾, których wykorzystywanie
zostało zakończone

1. Miejsce, adres
2. Właściciel/zarządca*):
 - a) osoba prawna - nazwa, adres,
 - b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres
3. Tytuł własności
4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾
5. Ilość (m2, tony)³⁾
6. Rok zaprzestania wykorzystywania wyrobów
7. Planowane usunięcia wyrobów:

 - a) sposób
 - b) przez kogo
 - c) termin

8. Inne istotne informacje⁴⁾

.....
(podpis)

Data

.....

Objaśnienia:

*) Niepotrzebne skreślić.

1) Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

2) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,

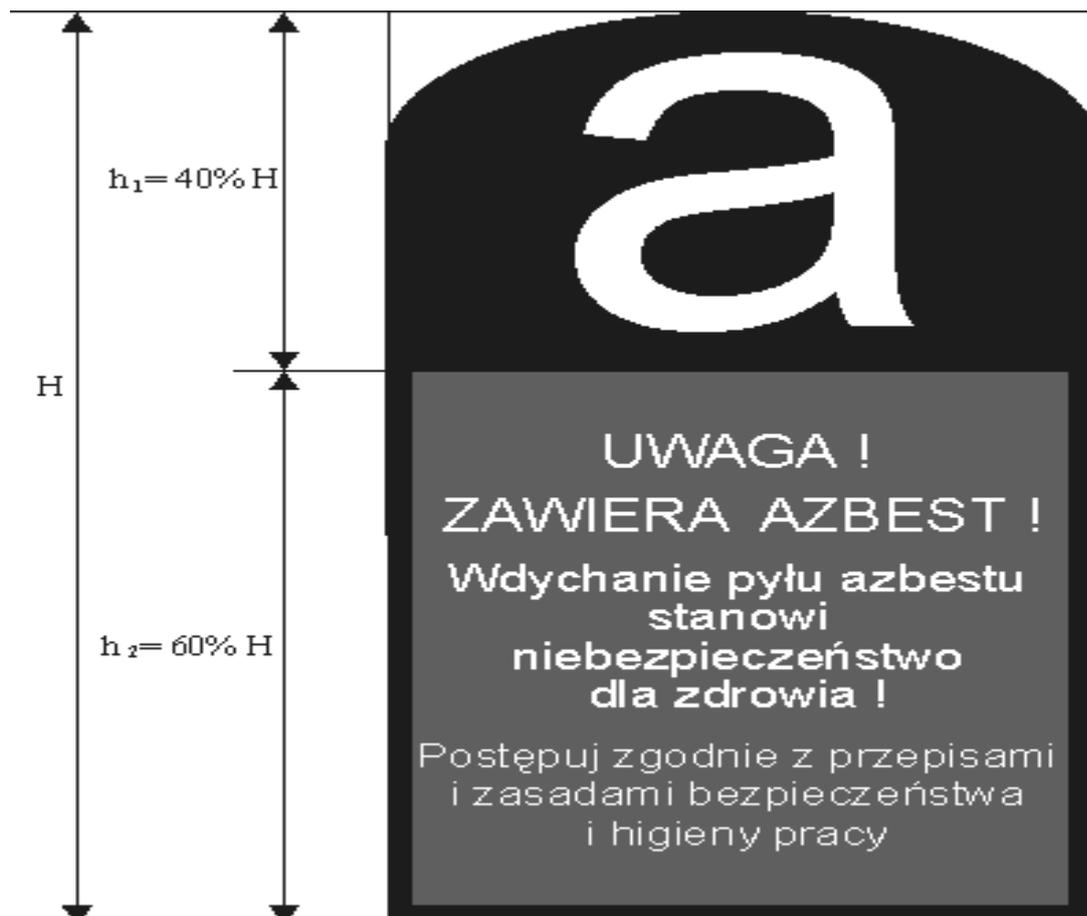
Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Janowice Wielkie

- szczeliwa azbestowe,
 - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - papier, tektura,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.
- 3) Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).
- 4) Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym.

WZÓR
OZNAKOWANIA INSTALACJI, URZĄDZEŃ LUB POMIESZCZEŃ
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST LUB WYROBY ZAWIERAJĄCE AZBEST

Wszystkie wyroby zawierające azbest lub ich opakowania powinny być oznakowane w następujący sposób:

- a) oznakowanie zgodne z podanym wzorem powinno posiadać wymiary: co najmniej 5 cm wysokości (H) i 2,5 cm szerokości,
- b) oznakowanie powinno składać się z dwóch części:
 - części górnej ($h_1 = 40\% H$) zawierającej literę "a" w białym kolorze na czarnym tle,
 - części dolnej ($h_2 = 60\% H$) zawierającej standardowy napis w białym lub czarnym kolorze na czerwonym tle; napis powinien być wyraźnie czytelny,
- c) jeśli wyrób zawiera krokidolit, standardowo stosowany zwrot "zawiera azbest" powinien być zastąpiony zwrotem "zawiera krokidolit/azbest niebieski".



Wykorzystane materiały

1. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski – przyjęty przez Radę Ministrów RP w dniu 14 maja 2002 r.,
2. Obowiązujące akty prawne dotyczące azbestu oraz ochrony przed jego szkodliwością,
3. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Janowice Wielkie, czerwiec 2006 r.,
4. Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Janowice Wielkie, czerwiec 2006 r.,
5. Program usuwania azbestu z terenu powiatu jeleniogórskiego, grudzień 2007 r.
7. Wybrane materiały i informacje ze strony internetowej www.recykling.pl
8. Wybrane materiały i informacje ze strony internetowej www.zporr.pl
9. Wybrane materiały i informacje ze strony internetowej www.e-azbest.pl
10. Wybrane materiały i informacje ze strony internetowej www.fundusze-strukturalne.gov.pl